

5.7 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság azon szándékát, hogy vegyék fel két új témaként az űrrepüléssel és a biztonsággal kapcsolatos kutatást; javasolja – és meg is indokolja, hogy miért –, hogy ezeket a keretprogramon kívül, mint külön kategóriákat kezeljék és finanszírozzák.

5.8 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság azon szándékát, hogy az alapkutatást külön is vegyék fel a keretprogramba, és hogy azt az európai versenyben támogassák, valamint hogy ehhez egy független Európai Kutatási Tanácsot (European Research Council) hívjanak életre.

5.9 Az EGSZB utal az alapkutatás, az alkalmazott kutatás („előrefutó” kutatás) és a fejlesztés kutatási kategóriái közötti

összefonódások alapvető jelentőségére. Ez azt igényli, hogy a kategóriák között kiegyensúlyozott legyen az ösztönzés is.

5.10 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság azon szándékát, hogy Európát a legjobb tudósok számára vonzóvá kell tenni, valamint megnyerni a tehetséges fiatalokat, hogy a tudományos pályát válasszák, és hogy ennek megvalósítását garantálják is. E téren elsősorban a tagállamoknak kell lépniük.

Számos további fontos szemponttal, javaslattal és kritikai megjegyzéssel kapcsolatban az EGSZB utal arra, hogy a részletek megtalálhatók a 3. és 4. fejezetben.

Brüsszel, 2004. december 15.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Elnöke

Anne-Marie SIGMUND

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő tárgyban: „Az európai parlament és tanács irányvonal-javaslat a éves beszámoló és az összesített éves beszámoló ellenőrzéséről, valamint a tanács 78/660/EGK és 83/349/EGK számú irányvonalának módosításáról”

COM(2004) 177 fin. – 2004/0065(COD)

(2005/C 157/21)

A Tanács 2004. április 21-én határozatot hozott arról, hogy felkéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy az EK Szerződés 44. cikkelye, 2 g) bekezdésének értelmében, adjon véleményt a fent említett témában.

A munkák előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2004. szeptember 8-án foglalt állást. Előadó: **FRANK von FÜRSTENWERTH**

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. december 15-én és 16-án megtartott 413. plenáris ülésén (december 15-i ülés) 86 szavazattal, 3 ellenében és 1 tartózkodás mellett az alábbi véleményt fogadta el:

1. Bevezető

1.1 Az Európai Bizottság javaslata az Európai Parlament és Tanács irányvonalával kapcsolatban – az éves beszámoló és az összevont éves beszámoló ellenőrzéséről, valamint a Tanács 78/660/EGK és 83/349/EGK számú irányvonalainak módosításáról –, összefügg a pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos akcióterv egyéb uniós intézkedéseivel. Ezzel összefüggésben különös jelentőséget kapnak „A társasági jog modernizálása és a vállalatirányítás javítása az Európai Unióban – akcióterv” bizottsági közlemény (KOM(2003) 284), az elszámolási elveknek 2005-től történő nemzetközi alkalmazása, valamint a piaci visszaélésekről és a részvénytársasági kizárásokról szóló irányelvek.

1.2 Az Európai Bizottság 1996 óta követi azt a célt, hogy minőségileg tökéletesítsék és harmonizálják az éves beszámoló

ellenőrzését az Európai Unióban. További köztes eredmény a 2003. májusában megfogalmazott tíz pontos akcióterv (Bizottsági Közlemény az éves beszámoló ellenőrzésének megerősítésével kapcsolatban az EU-ban; KOM/2003/286). Az akcióterv egyik pontja a társasági jog Nyolcadik irányvonala, 84/253/EWG irányvonal, modernizációjára vonatkozik. A jelen irányvonal-javaslat veszi majd át a társasági jog Nyolcadik irányvonalának a helyét.

1.3 Ezekkel az intézkedésekkel a cél helyreállítani a jogszabályozás és a pénzügyi piacok iránti bizalmat. Az irányvonal-javaslat nem a legutóbbi mérleg-botrányra adott közvetlen reakció, hanem az 1966 óta az éves beszámoló ellenőrzése terén következetesen követett politika következménye. A legutóbbi botrányokkal mindazonáltal számoltunk a megfontolások során.

2. Az Európai Bizottság javaslatai

2.1 Az irányvonal-javaslat tartalmaz olyan döntéseket, melyek alapján engedélyezhető a könyvvizsgálók és ellenőrző vállalatok működése, azok folyamatos képzése és kölcsönös, határokon átívelő, elismerése.

2.2 Minden könyvvizsgálónak és ellenőrző cégnek ragaszkodnia kell bizonyos szakmai elvekhez. Az alapelvek tartalmazzák a könyvvizsgálók vagy az ellenőrző cégek széleskörű felelősségét a nyilvánosság előtt, integritásukat és elfogulatlanságukat, illetve szakmai hozzáértésüket és a körültekintő munkát.

2.3 A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az engedélyezett könyvvizsgálókat és ellenőrző cégeket nyilvántartásba vegyék.

2.4 A könyvvizsgálóknak és az ellenőrző cégeknek függetleneknek kell lenniük a vizsgált vállalatától, és semmi esetre nem szabad részt venniük a vállalatvezetés döntéseiben. El kell tekinteni a könyvvizsgálattól abban az esetben, ha a könyvvizsgáló, illetve az ellenőrző cég és a vizsgált vállalat között pénzügyi vagy üzleti viszony állna fenn, vagy egyéb olyan kapcsolat, amely veszélyeztetné a függetlenségét.

2.5 A nemzetközi ellenőrző alapelveknek minden törvényes EU könyvvizsgálatra nézve kötelezőnek kellene lenniük, amint ezeket az alapelveket az EU jogba átültették.

2.6 A tagállamoknak meg kell szervezniük a hatékony nyilvános ellenőrzést, melynek minden könyvvizsgáló és minden ellenőrző cég alá lenne rendelve. Az ellenőrzés bizonyos alapelveket kell, hogy kövessen (példának okáért: az ellenőrzés felosztását, megbízhatóságát és átláthatóságát tekintve).

2.7 A könyvvizsgáló, illetve az ellenőrző cég munkáját a vizsgált vállalat részvényeseinek közgyűlése kell, hogy megrendelje. A tagországok mindazonáltal számíthatnak arra, hogy a megrendeléshez szükség van egy szakértő ellenőrző hatóság előzetes jóváhagyására, vagy pedig ez a bíróság által, vagy más, az egyes államok jogrendszere által előírt szabályok szerint történik.

2.8 Könyvvizsgálókat, illetve ellenőrző cégeket kizárólag nyomós okok miatt lehet elbocsátani. Nézeteltérések a mérlegkészítési módszerekről vagy a vizsgálati eljárásokról nem elég nyomós okok az elbocsátásra.

2.9 Az Európai Bizottság javasolja, hogy a tagállamok olyan megfelelő szabályozást dolgozzanak ki, amely a könyvvizsgáló, illetve az ellenőrző cég, valamint az ellenőrzött vállalatok között hatékony kommunikációt biztosít. A kommunikációt a vizsgált vállalatnak megfelelő módon dokumentálnia kell.

2.10 Az irányvonal-javaslat a közérdekű vállalatok éves beszámolójának ellenőrzésével kapcsolatban különleges rendelkezéseket irányoz elő.

A közérdekű vállalatok olyan vállalatok, melyeknek – tevékenységük, méretük vagy dolgozóinak létszáma révén – közérdekű jelentőségük van, itt különösen olyan vállalatokról van szó, melyeknek kereskedelmi értékpaírjai egy adott tagállam szabályozott piacán elfogadottak úgy, mint bankok és egyéb pénzügyintézetek, valamint biztosítási cégek. Példának okáért ezeknek a vállalatoknak fel kell állítaniuk egy olyan ellenőrző bizottságot, amely nem a cég irányításában résztvevő vezetőtestület tagokból, vagy a vizsgált vállalat felügyeleti szervének tagjaiból áll, és amelyben van legalább egy – a számvitelben és/vagy az éves beszámoló ellenőrzésében járatos – független tag. Továbbá szigorúbb lesz a szabályozás a könyvvizsgálóval, illetve az ellenőrző céggel kapcsolatban a függetlenségre, a minőség biztosítására, a nyilvános felügyeletre és az összetételre vonatkozóan.

2.11 A kölcsönösség alapján a tagállamoknak meg kellene engedniük, hogy harmadik országokból érkező ellenőrök, mint könyvvizsgálók működhessenek közre, amennyiben igazolni tudják, hogy mint könyvvizsgálók az irányvonallal azonos értékű elméleti ismeretekkel, gyakorlati jártassággal és integritással, valamint a szóban forgó tagországban e tárgyban a záróvizsgálóval egyenértékű érvényes jogi szakismeretekkel rendelkeznek. További feltételeket javasolunk a nemzetközi együttműködés és információcsere elősegítésére.

2.12 Fel kell állítani egy olyan – a tagállamok tagjaiból álló – bizottságot (az „Éves beszámoló ellenőrzését” szabályozó bizottságot), amelynek az Európai Bizottság támogatást nyújtana a kivitelezés rendelkezéseinek kidolgozása során.

2.13 A 78/660/EGK és a 83/349/EGK számú irányvonalak módosításával, ezentúl közzé kell tenni azokat a honoráriumokat, amelyeket az üzleti év folyamán a könyvvizsgálónak, illetve az ellenőrző cégnek az éves könyvvizsgálóért, egyéb vizsgálatokért, adó-tanácsadási tevékenységért és egyéb munkáért kifizettek.

2.14 A tagállamoknak 2006. január 1. előtt dönteniük kell róluk, és közzé kell tenniük azokat a jogi előírásokat, melyek szükségesek ezen irányvonal megvalósításához.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság üdvözli az irányvonal-javaslatot, amellyel sikerül majd elérni, hogy a beruházók és más érdekelt körök megbízhatóságot nyerjenek abban, hogy a vizsgált vállalati könyvvizsgálat korrekt módon ment végbe.

3.2 Az új irányvonal révén az éves beszámoló ellenőrzésére egységes európai jogi keretet hoznak létre. Ezt kedvezően fogadjuk.

3.3 A Bizottság tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság további kezdeményezéseket tesz a Parmalattal kapcsolatos események következményeként. A kezdeményezések többek között tartalmazzák a társadalom modernizációjáról és a vállalatirányítás javításáról a 2003. májusi akciótervben meghirdetett javaslatok megvalósításának felgyorsítását. A javaslatok a következőkre vonatkoznak: (1) a nem a vállalati irányítással foglalkozó igazgatók szerepének meghatározására (2) a vezetőtestület tagjainak a pénzügyi és nem pénzügyi információk terén viselt felelőségének tisztázására, (3) a csoporton belüli tranzakcióknak, illetve a kapcsolódó résztvevőkkel történő tranzakcióknak nagyobb nyilvánosság biztosítására, valamint (4) teljes nyilvánosság biztosítására az offshore vállalatoknak a megállapodások során és egy sokkal szigorúbb tartalmi felülvizsgálatra a csoport könyvvizsgálói részéről.

3.4 A Bizottság újra felkarolja az Európai Bizottságnak az éves beszámoló ellenőrzésének megerősítéséről szóló közleményében kifejtett álláspontját, miszerint a könyvvizsgálók felelősége jó eszköz lehet az éves beszámoló ellenőrzésének minőségét illetően⁽¹⁾. Továbbra is azt a nézetet vallja azonban⁽²⁾, hogy e felelőségnek arányosnak kell lennie a vizsgált társaság és annak részvényesei számára esetlegesen keletkezett kárral, és üdvözli az Európai Bizottság azon szándékát, hogy megvizsgálja a könyvvizsgálók felelőségének szabályozásával járó további gazdasági kihatásokat. Az EGSZB arra bátorítja az Európai Bizottságot, vigye előre az általa e témában elindított tanulmányokat.

4. Különös megjegyzések

4.1 A könyvvizsgálók és az ellenőrző cégek engedélyezésével és folyamatos továbbképzésével kapcsolatos javasolt szabályozások célja, többek között, hogy a könyvvizsgálók munkájuk ellátásához rendelkezzenek a szükséges szaktudással. Ezért üdvözlendők a szabályozások.

4.2 A javasolt szakmai alapelvek alapvetően pozitíven ítéltetők meg. Az Európai Bizottság javasolja, hogy hozzanak a szakmai alapelvek engedélyezését lehetővé tevő intézkedéseket. Ezeknek minőségi intézkedéseknek kell lenniük, és a Bizottság véleménye szerint nemzetközi (Code of Ethics der International Federation of Accountants) vagy európai (az Európai Bizottság 2002.05.16.-i javaslata a könyvvizsgáló függetlenségéről az EUBan⁽³⁾) szinten elismert nyilatkozatokhoz kell igazodniuk.

4.3 A könyvvizsgáló, illetve az ellenőrző cég függetlensége a Bizottság véleménye szerint igen nagy jelentőségű. Ennyiben az Európai Bizottság javaslatát, miszerint a könyvvizsgáló, illetve az ellenőrző cég függetlenségét alapelvek felállításával kell biztosítani, alapvetően támogatható. Ezen alapelveknek valamennyi vizsgált társaságra érvényesnek kell lenniük, különös tekintettel az általános érdekű vállalatokra, mivel ezek szintén nagyobb átláthatóságot kötelesek biztosítani részvényeseik és potenciális befektetőik felé.

4.4 Üdvözlendő ezért, hogy az Európai Bizottság a nemzetközi ellenőrzési normák felé fordul, többek között az ISA-felé is (International Standards on Auditing). Ezen nemzetközi ellenőrzési normák alkalmazása megfelelő további intézkedés meghozatalát jelenti a tőkepiacra orientált vállalatok azon kötelezettségeivel szemben, miszerint 2005.-től a csoportos éves mérlegüket az IAS (International Accounting Standards), illetve az IFRS (International Financial Reporting Standards) alapján kell elkészíteniük.⁽⁴⁾ A nemzetközi ellenőrzési szabványok fejlődése bizonyos normákat követ, és a szabvány minőségének magas követelményeknek kell megfelelnie. Ezért alapvetően támogatható az Európai Bizottság által javasolt eljárás a szabványok elismerésével kapcsolatban. Mindenestre a nemzetközileg elismert ellenőrzési normák feltétele, hogy figyelembe vegyék az összes résztvevő fél, valamint a nyilvánosság érdekeit átlátható normák felállításának révén („due process”). Ezért az Európai Bizottságnak időben és nyomatékosan be kell illesztenie javaslatait a normák felállításának folyamatába.

4.5 Az Európai Bizottságnak azon javaslata, miszerint a tagállamoknak meg kellene szervezniük az összes könyvvizsgáló és ellenőrző cég nyilvános felügyeletét, valamint bizonyos normák ellenőrzését, alapvetően támogatható.

4.6 Ami a könyvvizsgáló, illetve az ellenőrző cég elbocsátását illeti, az Európai Bizottság azt javasolja, hogy nézeteltérések a mérlegkészítési módszerekről vagy a vizsgálati eljárásokról nem elég nyomós okok az elbocsátásra. Alapjában véve elképzelhető, hogy egy vállalat egy mindenki által elismert mérlegkészítési módszert használ, a könyvvizsgáló azonban mégsem ismeri el. Felmerül a kérdés, vajon hogyan kell ezekben az esetekben eljárni, ha nem lehet elbocsátani sem a könyvvizsgálót, sem az ellenőrző céget.

4.7 A javasolt szabályozás a vizsgált vállalat és a könyvvizsgáló, illetve az ellenőrző cég közötti kommunikációra vonatkozóan alapjában véve támogatható.

4.8 Az Európai Bizottságnak támogatható azon javaslata, miszerint a közérdekű vállalatok éves beszámolójának ellenőrzésével kapcsolatban különleges rendelkezéseket irányozzanak elő. A különleges ösztönző rendelkezéseknek azonban arányban kell állniuk az ezzel járó egyéb ráfordításokkal. Mivel az egyéb ráfordításokat végeredményben az ügyfeleknek és a vállalatulajdonosoknak kell majd viselniük.

4.9 Az Európai Bizottság javasolja, hogy ezentúl közzé kell tenni azokat a honoráriumokat, amelyeket az üzleti év folyamán a könyvvizsgálónak, illetve az ellenőrző cégnek az éves mérleg ellenőrzéséért, más vizsgálatokért, adó tanácsadási tevékenységéért és egyéb teljesítményekért kifizettek. Alapjában véve üdvözölhető a nagyobb átláthatóság. Együttal elgondolkodtató, hogy az effajta kötelezően feltüntetendő adatok nem feltétlenül járulnak hozzá az éves beszámoló ellenőrzésének jobb minőségéhez. Így az is előfordulhat, hogy a nagyobb átláthatóság nyomására az árak kiigazításakor az éves beszámoló ellenőrzésének árát felemelik.

⁽¹⁾ 2003.10.02-i HL C 236/2-8A, a szöveg száma 3.10

⁽²⁾ 2004.03.30-i HL C 80/17-19, a szöveg száma 4.7

⁽³⁾ 2002.07.19-i HL L 191.

⁽⁴⁾ Az IAS, illetve az IFRS egységes értelmezései a Bizottság véleménye szerint lényeges feltételei a vizsgálat minőségének.

4.10 Az Európai Bizottság javasolja, hogy legyen az egyes tagállamok kötelessége olyan megfelelő szabályozásról gondoskodni, amely lehetővé teszi, hogy az éves beszámoló ellenőrzéséért járó honoráriumok az ellenőrzés során tökéletes minőséget biztosítsanak, ne fűgjenek a vizsgált vállalat számára nyújtott egyéb feladatok elvégzésétől, illetve semmiféle feltételt ne lehessen velük kapcsolatban szabni. A Bizottság tudomásul veszi, hogy ez az előírás a vizsgálat elvégzésekor a dömpingárak elkerülésére szolgáló iránymutatás. Mindenestre felmerül a kérdés, vajon hogyan kellene ezt az előírást átültetni. A Bizottság meg van róla győződve, hogy ez a szabályozás, következményeit tekintve, nem vezethet oda, hogy a tagállamok állapítsák meg a vizsgálat díját is.

4.11 Az Európai Bizottság által javasolt a kivitelezési rendelkezések meghozatalával és az „Éves beszámoló ellenőrzését” szabályozó bizottság felállításával kapcsolatos eljárás támogatható, amennyiben ezek a kivitelezési rendelkezések nem mondanak ellent a 4.2. pontban említett nemzetközi és európai nyilatkozatoknak.

5. Nemzetközi szempontok

5.1 Pozitíven értékelhető, hogy az Európai Bizottság a nemzetközi együttműködést támogató szabályozást javasol. Ez elsősorban az Egyesült Államokkal való együttműködésre vonatkozik. E mellett a Bizottság rámutat arra is, hogy a már meglévő kötelező szabályozásokat figyelembe kell venni a titoktartási kötelezettséget és az adatvédelmet illetően.

5.2 Az irányvonal-javaslatban szerepel, hogy – a kölcsönösség elve alapján – a harmadik országokból származó könyvvizsgálók alkalmazhatók, amennyiben meghatározott igazolásokkal rendelkeznek. A harmadik országokkal való együttműködés feltétele, hogy azonos legyen a könyvvizsgálati rendszer a harmadik országokban és az európai tagállamokban. A

két rendszer azonosságát az Európai Bizottságnak a harmadik országokkal együttműködve kell megvizsgálnia, majd az Európai Bizottságnak, a kivitelezési rendelkezések meghozatalát követően, megállapítania. A Bizottság ennek során abból indul ki, hogy a harmadik országokból származó könyvvizsgálók, szakmájuk gyakorlása során, ugyanolyan kötelező engedélyektől fűggenek, mint az EU tagállamainak könyvvizsgálói.

5.3 Az azonban, hogy a nemzetközi együttműködés érdekében javasolt modell minden aspektust kimerítően számításba vesz-e, egyelőre nem válaszolható meg teljes mértékben. Ezért a Bizottság véleménye szerint az Európai Bizottságon belül további megbeszélések tárgyát kell képeznie annak, vajon mennyire fogadják el elsősorban az Egyesült Államok illetékes hatóságai a javasolt modellt.

6. Véggkövetkeztetések

6.1 A Bizottság támogatja az Európai Bizottság javaslatát az éves beszámoló és az összesített éves beszámoló ellenőrzéséről, valamint a 78/660/EGK és 83/349/EGK számú irányvonalak módosításáról szóló irányvonalal kapcsolatban. Azon a véleményen van, hogy a javaslat az éves beszámoló ellenőrzésének színte minden lényeges aspektusát tartalmazza. Az irányvonal teljes mértékű átültetése nagyban hozzá fog járulni az éves beszámoló ellenőrzésének megerősítéséhez és nagyobb mérvű egységesítéséhez, ami megfelel az Európai Bizottság célkitűzésének is.

6.2 A Bizottság néhány sajátos szempontot emelt ki az irányvonal-javaslatból, annak érdekében, hogy az Európai Bizottság számára, előrevívő megfontolásokhoz és elemzésekhez, konkrét utalásokkal és ösztönzésekkel szolgálhasson. Mivel a Bizottság fontosnak tartja az irányvonalat tartalmazó szándékot, ezért gyors törvényhozási eljárást sürget.

Brüsszel, 2004. december 15.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Anne-Marie SIGMUND

FÜGGELÉK

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményéhez

A szekció véleményének alábbi szövegrészét – melynek megtartását a leadott szavazatok több mint egynegyedével igényelték – egy, a plenáris ülésen elfogadott módosító indítvány javára elutasították:

4.3. pont

„Az EGSZB azonban azon az állásponton van, hogy az általános érdekű vállalatok évszám ellenőrzésénél a könyvvizsgáló társaság külső rotációjának bevezetése nem alkalmas a könyvvizsgálat minőségének javítására, mivel a megbízóval kapcsolatos specifikus tudásanyag új könyvvizsgálónak történő átadásakor elkerülhetetlen, hogy know-how-veszteség következzen be, s így a könyvvizsgálat minősége rosszabb legyen, mintha olyan könyvvizsgáló végezte volna, akinek többéves tapasztalata van a megbízóval. Emellett attól is tartani lehet, hogy egy ilyen rendszer oda vezet, hogy a piac a nagy könyvvizsgáló társaságoknál koncentrálódik, a középméretű könyvvizsgáló cégek kárára.”

A szavazás eredménye:

„Igen” szavazatok: 50

„Nem” szavazatok: 21

Tartózkodás: 4
